

СПОЉНА ПОЛИТИКА ЕКВАДОРА ПРЕМА РУСКОЈ ФЕДЕРАЦИЈИ НАКОН ПРЕДСЕДНИЧКИХ ИЗБОРА 2017. ГОДИНЕ

Сажетак: Предмет истраживања овог рада представља реконфигурација спољне политике Еквадора према Руској Федерацији након председничких избора 2017. године, када долази до снажног неолибералног економског и проамеричког политичког заокрета званичног Кина. Полазна хипотеза је да су односи између Еквадора и Руске Федерације у време владавине Рафаела Корее од 2007. до 2017. године били партнерски и пријатељски с обзиром на заједничку антиглобалистичку и антинеоколонијалну спољну политику, али и испуњени конкретним садржајима у пракси у форми потписаних споразума и њихове примене, док су односи неолибералних и проамеричких режима Лењина Морена и Гиљерма Ласа са званичном Москвом, упркос спољнополитичком мимоилажењу најпре с обзиром на политичко, економско и безбедносно зближавање званичног Кина са САД, а потом и на осуду руске специјалне војне операције у Украјини од стране еквадорских власти, остали испуњени одређеним резултатима у пракси. Резултати истраживања показали су да еквадорско-руски односи настављају да се развијају и јачају, да Еквадор није увео санкције Руској Федерацији у контексту Украјинске кризе упркос притисцима западних центара моћи, али и да је Еквадор једна од најпогођенијих латиноамеричких земаља кризом изазваном сукобом у Украјини. У истраживању смо се користили историјском методом, методом студије случаја и методом компаративне анализе.

Кључне речи: *Еквадор, Руска Федерација, кореизам, неолиберализам, Украјинска криза.*

УМЕСТО УВОДА - КРАТАК ИСТОРИЈАТ ЕКВАДОРА

С обзиром на недовољно познавање Еквадора у нашој академској и научној заједници, зарад бољег разумевања конкретне теме коју истражујемо, најпре ћемо дати кратак историјски осврт настанка и развоја ове јужноамеричке земље. Историја Еквадора може

---

¹ Др Рајко Петровић, Институт за европске студије, Трг Николе Пашића 11, Београд, rajkopetrovic993@gmail.com

се поделити на три велике целине - урођеничко доба, колонијално доба и доба републике. Аутохтоне претколумбовске етничке заједнице на простору данашњег Еквадора, од којих се истицала она која је изнедрила тзв. Валдивијску културу, никада нису успеле да створе снажну политичку заједницу као што је то био случај са Астесима у Мексику или Инкама у Перуу. Управо је Царство Инка у време владавине Тупака Инке (Túpac Inca) у 15. веку успело да стави територију савременог Еквадора под своју контролу и од њега направи своје снажно северно упориште. Долазак шпанских освајача почетком 16. века радикално је променио тамошње политичке, друштвене и верске прилике. Конквистадор Себастијан де Белалкасар (Sebastián de Belalcázar) сматра се човеком који је у име шпанске круне покорио Еквадор с обзиром на то да је 1534. године продро у његову унутрашњост и, лако поразивши затечено становништво, основао град Сантијаго де Кито који је и до данас остао престоница ове земље. Шпанци су успоставили ригидан колонијални систем заснован на експлоатацији природних ресурса и урођеничке радне снаге на енкомијендама, политичка власт је припадала искључиво европским Шпанцима, нижу администрацију попуњавали су креоли (Шпанци рођени у „Новом свету“), док је верску власт вршила Римокатоличка црква која је спроводила християнизацију посматраног простора. За настанак и развој специфичног еквадорског идентитета од великог значаја је било стварање Аудијенције Кито као одвојене управне јединице у доба шпанске колонизације.²

Незадовољни креоли, уз подршку још незадовољнијег урођеничког и „мешаног“ становништва, кренуло је почетком 19. века путем борбе за самосталност од шпанске круне. Зачетак тога било је проглашење Прве аутономне владајуће хунте у Киту 1809. године, а захваљујући побуни становништва у Гвајакилу, другом великом еквадорском граду, 1820. године Еквадор је две године касније протерао и последње шпанске трупе са своје територије. Од тада, па све до 1830. године Еквадор је био саставни део Велике Колумбије, па се ова година узима као истинско ступање Еквадора као државе под тим именом на међународну позорницу. Током 19. века Еквадор је прошао тежак пут националне консолидације, давања пуних права местизосима и урођеницима, територијалног проширења на Галапагос острва, унутрашњих сукоба и револуција, политичких убистава, борбе између

---

² Рајко Петровић, *Политички системи земаља Латинске Америке*, Сремски Карловци-Нови Сад, Издавачка књижарница Зорана Стојановића и Институт за европске студије, 2023, стр. 335-337.

конзервативаца и либерала, па чак и кроз два грађанска рата.³ Еквадор је у 20. век закорачио са одлучном вољом да до краја спроведе секуларизацију и лаицизацију и на тај начин драстично умањи друштвено-политички утицај Римокатоличке цркве. Демократски развој земље успоравале су ауторитарне тенденције унутар конзервативних политичких и војних кругова, а земља је од 5. јула 1941. до 29. јануара 1942. године била у рату са суседним Перуом. Политички живот Еквадора током 20. века обележио је, без икакве сумње, Хосе Марија Веласко Ибара (José María Velasco Ibarra) који је био председник ове земље чак пет пута, владајући диктаторски и популистички као снажна и харизматична политичка фигура. Уследила је војна диктатура након што се 1972. године власти домогао Гиљермо Родригес Лара (Guillermo Rodríguez Lara), али усвајањем новог устава 1978. године Еквадор је истински закорачио у процес демократизације.⁴ Када је реч о историји Еквадора током прве две деценије 21. века, ње ћемо се дотаћи нешто касније, с обзиром на то да ћемо се истом ближе бавити у склопу друштвених и политичких детерминанти које су утицале на еквадорско-руске односе.

РУСКО-ЕКВАДОРСКИ ОДНОСИ У 20. ВЕКУ

Дипломатски односи између Еквадора и тада Совјетског Савеза успостављени су тек 1945. године, а на постављање еквадорског амбасадора у Москви, односно совјетског у Киту чекало се све до 1970. године. Еквадор је одмах по распаду Совјетског Савеза 1991. године признао Руску Федерацију као његову правну наследницу, да би шест година касније са њом потписао Уговор о основама међусобних односа (Договор об основах отношений). Овом уговору претходило је потписивање Споразума о културној и научној сарадњи (Соглашение о культурном и научном сотрудничестве) 1996. године, а важан моменат представљало је и потписивање Уговора о сарадњи у борби против трговине наркотицима и психотропних супстанци и њихових злоупотреба (Соглашение о сотрудничестве в борьбе против незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ и злоупотребления) 2000. године.⁵

Упркос географској удаљености и чињеници да је Еквадор припадао „геополитичком дворишту” Сједињених Америчких Држава,

---

³ Ибидем, стр. 337-340.

⁴ Ибидем, стр. 340-342.

⁵ Ибидем, стр. 367-368.

Совјетски Савез је успевао да у идеолошком смислу буде присутан на простору ове јужноамеричке земље. Бољшевичка револуција из 1917. године снажно је утицала на развој марксистичко-лењинистичке мисли у Еквадору, попут нпр. оснивања Интелектуалног кружока под именом Група из Гвајакила (*Grupo de Guayaquil*).⁶ Тако је званични Кремљ уредно одржавао контакте са Комунистичком и социјалистичком партијом Еквадора (*Partido Comunista y Socialista del Ecuador*) која је и настала под снажним идеолошким утицајем Москве. Примера ради, Рикардо Паредес (*Ricardo Paredes*) је 1927. године испред поменуте партије учествовао на Шестом конгресу Комунистичке интернационале у Москви, а касније је основана и Еквадорско-совјетска кућа пријатељства (*Casa de Amistad Ecuatoriana-Soviética*). Са друге стране, Синдикални савез Совјетског Савеза давао је стипендије еквадорским студентима, плаћао им путовања, студентски смештај и сл. и на тај начин ширио совјетски и комунистичко-интернационалистички утицај у њиховој земљи. Еквадорски председник Хосе Марија Веласко Ибара честитао је 1945. године путем телеграма победу Совјетског Савеза у Другом светском рату, док је председник Савета Совјетског Савеза Климент Ворошилов (Климент Ефремович Ворошилов) 1959. године послао телеграм честитке еквадорском председнику Камилу Понсеу Енрикесу (*Camilo Ponce Enríquez*) поводом годишњице еквадорске независности. Већ од 1960-их година Совјетски Савез је успешно пробио информационо-медијску блокаду у Еквадору у чијим масовним медијима је прва комунистичка земља у историји човечанства до тада приказивана искључиво у негативном светлу. Поменуто отварање амбасада 1970. године подстакло је прву званичну студентску размену исте те године између Еквадора и Совјетског Савеза.⁷

Совјетски утицај у Еквадору, пре свега поменути идеолошки, био је систематично сузбијан од стране Сједињених Америчких Држава у контексту стварања санитарног кордона у Латинској Америци са циљем спречавања ширења комунизма на том простору који је Стејт Департмент сматрао „сопственим двориштем”. У том смислу, америчка обавештајна агенција ЦИА (*Central Intelligence Agency*) водила је изразиту антисовјетску кампању на простору Еквадора уз помоћ локалне политичке и економске креолске (беле) елите, а која је

---

⁶ John D. Martz, “El marxismo en el Ecuador”, *Revista de Historia (Heredia)*, Núm. 8, 1979, pág. 32.

⁷ Maritza Jijón Solórzano, “La cooperación rusa con Ecuador del 2007-2015”, *AFESE*, núm. 62, págs. 82-85.

наметала западне политичке и економске вредности и културне обрасце ширим еквадорским слојевима.⁸

Након слома Совјетског Савеза створени су повољнији услови за развој руско-еквадорских односа без хладноратовских пресија. Тако руски председник Борис Јељцин (Борис Николаевич Ељцин) шаље 1994. године свом еквадорском колеги Сиксту Дурану Балену (Sixto Durán Ballén) писмо поруке у коме са задовољством констатује да су економски односи између двеју земаља у успону и да постоји широк простор за њихово унапређење. Одговор Дурана Балена био је позитиван, уз нагласак да је један од приоритета Еквадора међународно залагање за развој демократије и мира и да Русију види као једног од кључних партнера у томе. У складу са тим, све до средине прве деценије 21. века, Еквадор и Русија бележе позитивне трендове у сарадњи у областима попут културе, науке, технологије, војне индустрије, борбе против илегалне трговине и сл.⁹

РУСКО-ЕКВАДОРСКИ ОДНОСИ У ДОБА КОРЕИЗМА (2007-2017)

Једна од најважнијих година у историји савременог Еквадора била је 2007. када на власт долази Рафаел Кореа (*Rafael Correa*), млади доктор економских наука и човек који се као министар финансија две године раније непоколебљиво супротставио намерама Светске банке и других међународних финансијских институција да Еквадору наметну неолибералне економске инструкције. Кореа је на месту председника остао све до 2017. године, те се период његове владавине, као доба аутентичне еквадорске левице 21. века, назива кореизам. Теоријски гледано, кореизам представља леву, односно социјалдемократску, прогресивну, еквадорску националистичку, боливаријанистичку, пролатиноамеричку, антинеолибералну и антиколонијалну идеологију. У фокусу кореиста, предвођених самим председником Кореом и политичком партијом под именом Државна алијанса (*Alianza País*) био је обични еквадорски човек, радник и сељак, али и урођеничка популација, односно сви они који су обесправљени као жртве суровог неолибералног економског и картелистичког политичког модела наметаног од стране моћних породица, мултинационалних корпорација

---

⁸ Marc Becker, "The CIA and creole anticommunism in Cold War Ecuador", *Cold War History*, Vol. 23, No. 3, pp. 363-387.

⁹ Maritza Jijón Solórzano, *El papel de la cooperación rusa en el Ecuador*, Título a obtener: Especialista en cooperación internacional, Instituto de Altos Estudios Nacionales, Quito, 2015, pág. 6.

и страних амбасада, а чије оличење је представљао Алваро Нобоа (Álvaro Noboa), најбогатији екваторски тајкун кога је управо Кореа поразио у другом кругу председничких избора 2005. године. За потребе нашег истраживања важно је задржати се нешто детаљније на одликама екваторске спољне политике у време кореизма. У економској сфери, Еквадор је у то доба водио изразиту антинеолибералну и антинеоколонијалну политику усмерену против мултинационалних компанија (америчких пре свих), са циљем спречавања истих да загађују животну средину Еквадораца, као и стварања пуне економске и финансијске независности Еквадора од Светске банке и Међународног монетарног фонда. Велики проблем у том смислу представљала је одлука екваторског председника Хамила Мауада (Jamil Mahuad) 2000. године да амерички долар постане званична валута о тој земљи. У сфери међународних односа, кореизам је инсистирао на сарадњи са латиноамеричким земљама са левичарским режимима (киршнеристима у Аргентини, лулистима у Бразилу, чавистима у Венецуели, сандинистима у Никарагви, евистима у Боливији, сандинистима у Никарагви и кастрицима на Куби) на пољу снажења економских интеграција у посматраном макрорегиону (попут УНАСУР-а и АЛБА-е). Са суседном Колумбијом, највернијим латиноамеричким савезником САД-а, ушао је у жесток сукоб који је резултирао спуштањем дипломатских односа на најнижи могући ниво. Оно што је посебно значајно јесте да је кореизам био изразито антиамерички (антивашингтонски) настројен, видевши Стејт Департмент као узрочника многих политичких, друштвених и економских проблема не само у Еквадору, већ и на читавом латиноамеричком простору. С тим у вези, Кореа је 2011. године протерао америчког амбасадора из Кита, поднео је тужбу против америчке компаније „Шеврон“ (Chevron) због загађења које је својим пословањем произвела на екваторском тлу, те је, дајући азил творцу „Викиликса“ Џулијану Асанжу (Julian Assange) у екваторској амбасади у Лондону, постао смртни непријатељ најмоћнијој земљи света.¹⁰

Водећи борбу против америчког глобализма и хегемонизма, Рафаел Кореа се приближавао не само истомислићим земљама Латинске Америке, већ и у свету уопште, укључујући ту земље попут Русије и Кине. Руски поглед на латиноамеричке и шире међународне односе уклапао се у Кореину визију о спољној политици Еквадора садржану у 5. циљу Националног плана за добро живљење (Plan

---

¹⁰ Рајко Петровић, *Политичке идеологије у Латинској Америци*, Београд, Поредак, Институт за европске студије и Друштво хиспаниста, 2020, стр. 41-43.

Nacional del Buen Vivir), a који подразумева гарантовање суверенитета (политичког, економског, енергетског и сваке друге врсте) и мира, јачање латиноамеричких интеграција и позиционирање Еквадора на међународној сцени као земље оријентисане ка ненасилном решавању проблема.¹¹ У том смислу, званични Кито и Москва делили су јединствен поглед према регионалној и глобалној политичкој, економској и безбедносној архитектури садржан у једној речи - мултилатерализам. Да није све остало на речима потврђује чињеница да су Еквадор предвођен Кореом и Русија са Владимиром Путином (Владимир Владимирович Пу́тин) на челу од 2007. до 2015. године потписали чак 42 међудржавна споразума. Године 2009. Рафаел Кореа је постао први еквадорски председник у историји који је боравио у званичној посети Москви, током које су две земље потписале Декларацију о стратешкој сарадњи (Declaración de Colaboración Estratégica entre Rusia y Ecuador). Годину дана раније руски министар спољних послова Сергеј Лавров (Сергей Викторович Лавров) био је први функционер његове земље тог ранга који је допутовао у званичну посету Киту. Резултат његове посете било је потписивање два међудржавна споразума - Међувладиног договора око сарадње на војно-техничком пољу (Acuerdo Intergubernamental sobre cooperación en el ámbito técnico-militar) и Заједничке декларације (Declaración Conjunta).

Године 2009. одржана је и прва седница Руско-еквадорске међувладине комисије за трговину и економску сарадњу (Comisión Intergubernamental Ruso-Ecuatoriana de Comercio y Cooperación Económica). Те године током посете руске компаније за атомску енергију Киту потписан је меморандум о разумевању између исте и еквадорског министарства за електричну и обновљиву енергију на пољу развоја нуклеарне енергије са сврхом мирољубиве употребе. Русија је 2009. године са еквадорском државном компанијом „Петросквадор” (Petroecuador) потписала уговор вредан 46 милиона америчких долара са циљем истраживања налазишта нафте и гаса у Гвајакилском заливу. Сличан уговор са Еквадором је неколико година касније потписала и руска државна компанија „Роснефт” (Роснефть).¹² Направљени су и помаци када је реч о сарадњи између Еквадора и Русије у сферама аграрног образовања и сеоске пољопривреде, што је

---

¹¹ Винисио Ксавиер Медина Гонзалес, *Российский вектор во внешней политике Республики Эквадор: 2007-2017 гг.*, Докторская диссертация, Москва, МГИМО МИД России, 2019, с. 75-86.

¹² Maritza Jijón Solórzano, “La cooperación rusa con Ecuador del 2007-2015”, op. cit., págs. 85-90.

посебно важно с обзиром на то да Русија из Еквадора највише увози банане и друго јужно воће, а Еквадор из Русије гвожђе, ђубрива, електромедицинску опрему и сл.¹³ Реализовано је и неколико заједничких пројеката на еквадорској територији у вези са изградњом хидроелектрана и железничких пруга.¹⁴ „Проеквадор” (Pro Ecuador), као институција за промоцију извоза и улагања, добила је посредством руске државе могућност за ширење својих активности на територији највеће земље света, доприносећи тако јачању свеукупних економских и трговинских односа између двеју земаља.¹⁵

РУСКО-ЕКВАДОРСКИ ОДНОСИ НАКОН 2017. ГОДИНЕ

Те 2017. године све је указивало на то да ће кореизам наставити да влада у Еквадору. На председничким изборима те године Рафаел Кореа није био један од кандидата с обзиром на уставно ограничење о броју узастопних мандата, али је на истим победу однео Лењин Морено (Lenin Moreno) као кандидат кога је он директно подржао. Кореа је у то време несумњиво био најпопуларнији еквадорски политичар и његов позив сународницима да гласају за Морена и да ће глас за њега бити исто као да су заокружили Кореу свакако је имао пресудну улогу за исход избора које је у другом кругу Морено (56,16%) добио насупрот противкандидату неолибералне деснице Гиљерму Ласу (Guillermo Lasso) (48,84%). Оно што је убрзо након избора уследило, међутим, био је незапамћени идеолошки преокрет не само у историји Еквадора, већ и Латинске Америке уопште. Наиме, уместо да настави путем спровођења политике еквадорског социјализма 21. века, Морено је „напрасно” постао неолиберал близак САД и жестоки противник својих дотадашњих сарадника и сабораца, чак идући дотле да је под његовим притиском већ 2018. године расписана потерница за Кореом због наводне корупције и умешаности у отмицу његовог политичког ривала Фернанда Балда (Fernando Baldo), а који због тога бежи у Белгију где добија азил. Бројни протести и штрајкови незадовољних

---

¹³ В. Г. Плющиков, Е. П. Макарова и Е. В. Судник, “Сельское хозяйство и аграрное образование Эквадора”, *Вестник РУДН, серия Агрономия и животноводство*, № 4, 2013, с. 71.

¹⁴ Винисио Ксавиер Медина Гонзалес, “Россия и Эквадор: партнерство в технической и технологической сферах”, *Международные отношения*, 2018 - 1, с. 67-69.

¹⁵ Винисио Ксавиер Медина Гонзалес, “Роль компании “Pro Ecuador” в расширении эквадорско-российского сотрудничества”, *Вопросы национальных и федеративных отношений*, Номер 5, 2018, с. 490-500.

Еквадораца нису поколебали Морена у намери да настави са применом мера штедње „прописаних” од стране ММФ-а, чак ни насиље на улицама престонице Кита које је Морена натерало да престоницу привремено измести у Гвајакил. На председничким изборима 2021. године Еквадорци су ипак одлучили да држава настави путем неолибералних економских реформи, удаљавања од латиноамеричких левичарских режима и приближавања званичном Вашингтону јер победу у другом кругу односи већ помињани десничар и представник крупног капитала Гиљермо Ласо (52,36%) остављајући иза себе Андреса Арауса (Andrés Arauz) (47,64%) као кандидата кога је Кореа директно подржао из Белгије.¹⁶ Коначно, континуитет изразите антикореистичке политике настављен је и 2023. године када на председничким изборима у другом кругу побеђује Даниел Нобоа (Daniel Noboa) (52,3%) наспрам опозиционе кандидаткиње Луисе Гонсалес (Luisa González) (47,7%), упркос томе што су претходне године обележене корупционашким скандалима, честим побунама у затворима и нередима на улицама еквадорских градова, речју, таласом насилног незадовољства Еквадораца које је кулминирало убиством председничког кандидата Фернанда Виљависенсија (Fernando Villavicencio) током предизборне кампање.¹⁷ Можемо, дакле, без икаквог оклевања рећи да од 2017. године до данас (тј. краја 2023. године) Еквадор континуирано води антикореистичку политику, односно политику противну идејама еквадорског социјализма 21. века, а која подразумева примену низа неолибералних мера на пољу домаће економије и финансија, те чврсто везивање спољне политике и безбедносне стратегије за САД.

Када је реч о односима Еквадора и Русије након 2017. године, а у контексту поменутог радикалног идеолошког заокрета земље и промена које су уследиле, можемо рећи да је званични Кито у посматраном периоду водио амбивалентну политику према највећој земљи света. Лењин Морено је 2017. године уверавао и еквадорску и руску јавност да ће његова влада наставити са добрим односима са Русијом, посебно истичући значај сарадње у областима науке, технологије, образовања (Русија различитим програмима подржала школовање чак 10.000 еквадорских студената) и размене студената, али и у области извоза еквадорских банаана у Русију (98,1% од укупног

---

¹⁶ Рајко Петровић, *Политички системи земаља Латинске Америке*, оп. цит., стр. 370-374.

¹⁷ “Ekvador i politika: Izabran najmlađi predsednik u istoriji posle kampanje u kojoj je ubijen jedan od kandidata”, *BBC*, 16.10.2023, Доступно на: <https://www.bbc.com/serbian/lat/svet-67120494> (Приступљено 30.12.2023)

руског увоза овог јужног воћа).¹⁸ Званична Москва, са друге стране, била је задовољна Мореновом победом на председничким изборима видевши је као прилику за наставак добре сарадње започете у време Кореје, с обзиром да су грађани Еквадора дали свој глас социјализму, а не „скретању у десно”.¹⁹ Уследило је, као што смо већ напоменули, сасвим супротно, односно окретање Еквадора ка неолибералном економском моделу и приближавање званичном Вашингтону, али и наредне 2018. године Еквадор и Русија бележе наставак јачања и развоја међусобних односа. Тако је током 14. и 15. маја у Москви одржана радна седница еквадорско-руске међувладине комисије за економску и трговинску сарадњу, заменик руског министра за индустрију и трговину А. Груздев боравио је у званичној посети Киту, а 6. новембра у Москви одржано је 3. окупљање руско-еквадорске групе за политичко саветовање које је резултирало потписивањем неколико меморандума у областима попут кадровске дипломатске сарадње, борбе против природних непогода и суочавања са миграцијама.²⁰

Већ 2019. године, међутим, долази до првих „трзавица” у односима између двеју земаља, с обзиром на то да је еквадорска влада оптужила Русију и Венецуелу за протесте и немире организоване од стране незадовољних Еквадораца присталица политике бившег председника Кореје. Наиме, тадашња министарка унутрашњих послова Еквадора Марија Паула Ромо (María Paula Romo) оптужила је руске ИТ стручњаке да су једни од кључних у организованом вођењу кампање против еквадорске владе на домаћим еквадорским интернет платформама. Био је то наставак оптужби на рачун руских хакера (иза којих је наводно стајала званична Москва), с обзиром да су исти раније те године оптужени да су учествовали у давању информационе и комуникационе подршке Џулијану Асанжу док је још боравио у еквадорској амбасади у Лондону.²¹ Већ 2020. године фокус у односима

---

¹⁸ “El presidente de Ecuador apuesta por relaciones más estrechas con Rusia”, *Sputnik*, 23.09.2017, Доступно на: <https://sputniknews.lat/20170923/lenin-moreno-entrevista-quito-moscu-1072602982.html> (Приступљено 30.12.2023)

¹⁹ Tatiana Rusakova, “La victoria de Lenín Moreno en Ecuador es una buena noticia para Moscú”, *Russia Beyond*, 04 Abril 2017, Доступно на: https://es.rbth.com/opinion/2017/04/04/la-victoria-de-lenin-moreno-en-ecuador-es-una-buena-noticia-para-moscu_734376 (Приступљено 30.12.2023)

²⁰ José Valencia, *Informe de Rendición de Cuentas 2018*, Quito, Ministerio de Relaciones Exteriores y Movilidad Humana, 2018, pág. 13.

²¹ “Ecuador tiene un discurso de Guerra Fría al culpar a Rusia y Venezuela por movilizaciones”, *Sputnik*, 21.10.2019, Доступно на: <https://sputniknews.lat/20191021/ecuador-tiene-un-discurso-de-guerra-fria-al->

између двеју земаља поново је померен ка јачању билатералних односа, па је тако на новом састанку еквадорско-руске међувладине комисије за економску и трговинску сарадњу (овога пута онлајн услед пандемије вируса Ковид-19) еквадорска страна истакла велики значај Русије као тржишта на које еквадорске компаније извозе велике количине банана, шкољки и цвећа, али и да је Русија 4. најважније тржиште за извоз еквадорске робе изузев нафте (испред су САД, Кина и Европска унија), док је руска страна потврдила да јој је Еквадор трећи најзначајнији трговински партнер у Латинској Америци (испред су само Бразил и Мексико) истичући да је еквадорски извоз у Русију у првој половини 2020. године упркос ограничењима у вези са пандемијом порастао за 4%.²²

Година 2021. била је од изузетне важности за еквадорско-руске односе с обзиром на чињеницу да је током исте, конкретно 5. августа, дошло до телефонског разговора на највишем нивоу, односно између председника Еквадора Гиљерма Ласа и председника Русије Владимира Путина. Двојица државника су договорили производњу вакцина „Спутњик V” и „Спутњик Лајт” против корона вируса за еквадорске потребе, те анализирали могућност сарадње у областима попут железничког саобраћаја, производње нафте и уопште у сфери енергетике. Гиљермо Ласо је након разговора са руским колегом најавио да ће две земље предузети брзе кораке како би се у што скоријој будућности потписао споразум о слободној трговини између Еквадора са једне и Русије и Евроазијског економског савеза са друге стране. Штавише, Ласо је подсетио еквадорску јавност на 76 година традиције еквадорско-руских односа, те позвао Путина да дође у званичну посету Еквадору.²³ Ескалирање Украјинске кризе, односно почетак Специјалне војне операције Руске Федерације у Украјини 24. фебруара 2022. године, те највеће постхладноратовско заштравање односа на релацији Русија - колективни Запад нужно је утицало и на еквадорско-руске односе. Еквадорски председник Гиљермо Ласо већ је

[culpar-a-rusia-y-venezuela-por-movilizaciones-1089052665.html](https://www.culpar-a-rusia-y-venezuela-por-movilizaciones-1089052665.html) (Приступљено 30.12.2023)

²² “Ecuador y Rusia Fortalecen Relación Bilateral en Materia de Comercio”, *Grupo ALAIRE*, Octubre 25, 2020, Доступно на: <https://grupoal aire.com/comercio-exterior/ecuador-y-rusia-fortalecen-relacion-bilateral-en-materia-de-comercio/> (Приступљено 30.12.2023)

²³ “La futura relación de Ecuador y Rusia incluye fabricación de vacunas”, *PRIMICIAS*, Agosto 5, 2021, Доступно на: <https://www.primicias.ec/noticias/politica/ecuador-rusia-hoja-ruta-relacion-bilateral/> (Приступљено 30.12.2023)

24. фебруара иступио у јавности са саопштењем да његова земља осуђује руску инвазију на Украјину, те истакао да руска оружана агресија повређује принципе на којима почивају Уједињене нације. У Ласовом званичном саопштењу наведено је и да је Русија нарушила суверенитет и територијални интегритет Украјине, те да је дао јасне инструкције екваторском амбасадору при Уједињеним нацијама да подржи мир и дијалог у контексту дешавања у Украјини.²⁴ Са друге стране, бивши председник Кореа је, заједно са осталим члановима Публа групе (*Grupo de Puebla*)²⁵, већ 25. фебруара затражио од остатка међународне заједнице да не уводи санкције Русији и да не учествује у војном нападу на ту земљу.²⁶

Упркос снажном утицају (али и притиску) од стране Стејт Департамента Еквадор нити је увео санкције Русији нити је узео учешће у наоружавању украјинских снага на фронту. Званични Кито је, међутим, одлучио да буде „солидаран” са санкцијама које су САД и Европска унија увеле Русији, те је с тим у вези екваторска државна нафтна компанија „Петроеквадор” одбила да увози руско дизел-гориво. Централна Банка Еквадора (*Banco Central de Ecuador*) не само да је одлучила да не емитује кредитна писма у вези са евентуалним увозом руских енергената, већ су касније том одлуком обухваћени сви руски производи.²⁷ У овој економској игри са јасном (гео)политичком позадином врло брзо се показало да ће једини губитник бити Еквадор, односно његова економија. Свега два месеца након примене санкција колективног Запада против Русије извоз екваторских банаана (стратешки важног производа за екваторску националну економију) у Русију и Украјину био је значајно отежан, а чак 260 екваторских компанија затражило је помоћ своје владе у вези са тим јер су за само

---

²⁴ Yalilé Loaiza, “Guillermo Lasso condenó la invasión rusa a Ucrania: “La agresión armada vulnera los principios de las Naciones Unidas””, *infobae*, Febrero 24, 2022, Доступно на: <https://www.infobae.com/america/america-latina/2022/02/24/guillermo-lasso-condeno-la-invasion-rusa-a-ucrania-la-agresion-armada-vulnera-los-principios-de-las-naciones-unidas/> (Приступљено 30.12.2023)

²⁵ Реч је о групи која окупља садашње и бивше државнике и политичаре левичарске провинијенције са простора Латинске Америке и Шпаније.

²⁶ “Correa y Grupo de Puebla piden no intervención militar ni sanciones contra Rusia”, *El Comercio*, Febrero 25, 2022, Доступно на: <https://www.elcomercio.com/actualidad/grupo-puebla-ucrania-rusa-prohibiciones.html> (Приступљено 30.12.2023)

²⁷ “Ecuador se niega a recibir diesel ruso por respeto a las sanciones impuestas por EEUU y la UE”, *euronews*, Agosto 29, 2022, Доступно на: <https://es.euronews.com/2022/08/29/ecuador-se-niega-a-recibir-diesel-ruso-por-respeto-a-las-sanciones-impuestas-por-eeuu-y-la> (Приступљено 30.12.2023)

три седмице изгубиле десет милиона долара. Еквадор је пре избијања рата у Украјини извозио 21% банана управо у Русију (годишња вредност од 698 милиона долара), док је у Украјину извозио 2% истих.²⁸ Иако се средином 2022. године извоз еквадорских банана у Русију стабилизовао, а затим забележио раст од 6% у вредности зарађеног новца (али и пад од 2% када је реч о извезеној количини), извоз цвећа у највећу земљу света пао је за 26,94%, а ракова чак 41%. Са друге стране, вредност увоза руске робе у Еквадор повећана је за 54%.²⁹

Овде, међутим, није крај савремених еквадорско-руских односа. Њихова амбивалентност потврђена је након избора Даниела Нобое за новог (и најмлађег у историји) председника Еквадора, с обзиром да је исти одавно перципиран као проруски политичар. Да није реч о маркетиншком или предизборном трику говори податак да је управо Нобое у време када је био еквадорски посланик иницирао формирање Међупарламентарне групе пријатељства између Еквадора и Русије (*Grupo Interparlamentario de Amistad entre Ecuador y Rusia*) у Москви септембра 2022. године. Након другог круга председничких избора у Еквадору Влада Русије упутила је званичну честитку Нобои са жељом да две земље наставе путем развоја и јачања билатералних односа.³⁰ Нобое се, међутим, на маргинама инаугурације Хавијера Милеја (*Javier Milei*) на место новог председника Аргентине састао са украјинским председником Володимиром Зеленским (Володимир Олександрович Зеленський), где су двојица председника размотрили перспективе и могућности унапређења билатералних односа између Еквадора и Украјине, са посебним фокусом на области попут безбедности, дигитализације, трговине и пољопривреде.³¹

---

²⁸ Francisco Fuentes, “Las sanciones internacionales dificultan la exportación de plátanos ecuatorianos a Rusia y Ucrania”, *euronews*, Abril 5, 2022, Доступно на: <https://es.euronews.com/2022/04/05/las-sanciones-internacionales-dificultan-la-exportacion-de-platanos-ecuatorianos-a-rusia-y> (Приступљено 30.12.2023)

²⁹ Kevin Israel Espinoza-Tandazo, David Adrián Añazco-Aguirre y Sandra Sayonara Solórzano-Solórzano, “Guerra Rusia-Ucrania: Incidencia en el Comercio Exterior Ecuatoriano”, *Economía y Negocios*, Vol. 13, No. 2, 2022, págs. 109-123.

³⁰ “Rusia aboga por fortalecer relaciones con Ecuador tras elección de Noboa como Presidente”, *PRIMICIAS*, Octubre 18, 2023, Доступно на: <https://www.primicias.ec/noticias/politica/rusia-ecuador-noboa-presidente/> (Приступљено 30.12.2023)

³¹ “Ukraine’s Zelensky and Noboa meet in Buenos Aires, discuss trade and other joint interests”, *CuencaHighLife*, December 12, 2023, Доступно на:

ЗАКЉУЧАК

Дипломатски односи између Русије и Еквадора континуирано трају већ скоро 80 година и, упркос географској удаљености између двеју земаља, али и историјско-културолошким разликама, нису „мртво слово на папиру” већ су неретко били испуњени конкретним садржајима. У време постојања Совјетског Савеза, односно трајања Хладног рата, руски утицај на Еквадор пре свега се тицао ширења револуционарних марксистичко-лењинистичких идеја на простор ове јужноамеричке земље. Касније у постхладноратовском периоду Еквадор и Русија потписали су низ споразума који су се тицали развоја њихових политичких и економских односа. Од 2007. до 2017. године када је левичар Рафаел Кореа вршио дужност председника Еквадора ова земља је са Русијом значајно унапредила дипломатске односе, а потписан је и низ споразума о сарадњи од којих су неки и конкретизовани у пракси. Односи двеју земаља били су посебно хармонични на пољу спољне политике, с обзиром на то да је званични Кито у време Кореине владавине водио изразиту антиамеричку, антинеолибералну и антиколонијалну политику. Након што је кореизам као владајућа идеологија замењен неолибералном и проамеричком политиком 2017. године, а која је остала на снази све до краја 2023. године када је овај рад написан, очекивало се дистанцирање Еквадора од Русије, посебно након избијања Украјинске кризе. Упркос антирусској реторици током посматране кризе, као и оптужбама на рачун Русије да стоји иза појединих информационо-пропагандних активности на његовој територији, Еквадор, за разлику од земаља које се налазе под политичко-безбедносном контролом Стејт Департамента, ипак није „пресекао” све односе са Кремљем, о чему сведочи не само наставак међудржавне робне размене (иако делом отежан због санкција Русији од стране колективног Запада), већ и чињеница да сам Еквадор није увео санкције Русији нити је до сада слао војну помоћ украјинској страни. Упркос томе што је актуелни председник Еквадора Даниел Нобоа годинама уназад у еквадорској јавности важио за „проруског човека”, тешко је очекивати да ће исти променити спољнополитички курс земље која остаје на путу јачања политичких и безбедносних веза са САД, али је извесно да Еквадор, баш као и остале латиноамеричке земље, не само да неће увести санкције Русији, већ ће са њом наставити да има дипломатске односе и да унапређује потенцијале у области трговинске размене.

<https://cuencahighlife.com/ukraines-zelensky-and-noboa-meet-in-buenos-aires-discuss-trade-and-other-joint-interests/> (Пристапљено 30.12.2023)

ЛИТЕРАТУРА:

1. Медина Гонзалес, Винисио Ксавиер. “Россия и Эквадор: партнерство в технической и технологической сферах”, *Международные отношения*, 2018 - 1, с. 67-74.
2. Медина Гонзалес, Винисио Ксавиер. “Роль компании “Pro Ecuador” в расширении эквадорско-российского сотрудничества”, *Вопросы национальных и федеративных отношений*, Номер 5, 2018, с. 490-500.
3. Медина Гонзалес, Винисио Ксавиер. *Российский вектор во внешней политике Республики Эквадор: 2007-2017 гг.*, Докторская диссертация, Москва, МГИМО МИД России, 2019.
4. Петровић, Рајко. *Политичке идеологије у Латинској Америци*, Београд, Поредак, Институт за европске студије и Друштво хиспаниста, 2020.
5. Петровић, Рајко. *Политички системи земаља Латинске Америке*, Сремски Карловци-Нови Сад, Издавачка књижарница Зорана Стојановића и Институт за европске студије, 2023.
6. Плющиков, В.Г.; Макарова, Е.П. и Судник, Е.В. “Сельское хозяйство и аграрное образование Эквадора”, *Вестник РУДН, серия Агронимия и животноводство*, № 4, 2013, с. 71-78.
7. Becker, Marc. “The CIA and creole anticommunism in Cold War Ecuador”, *Cold War History*, Vol. 23, No. 3, pp. 363-387.
8. Espinoza-Tandazo, Kevin Israel; Añazco-Aguirre, David Adrián y Solórzano-Solórzano, Sandra Sayonara. “Guerra Rusia-Ucrania: Incidencia en el Comercio Exterior Ecuatoriano”, *Economía y Negocios*, Vol. 13, No. 2, 2022, págs. 109-123.
9. Jijón Solórzano, Maritza. *El papel de la cooperación rusa en el Ecuador*, Título a obtener: Especialista en cooperación internacional, Instituto de Altos Estudios Nacionales, Quito, 2015.
10. Jijón Solórzano, Maritza. “La cooperación rusa con Ecuador del 2007-2015”, *AFESE*, núm. 62, págs. 82-104.
11. Loaiza, Yalilé. “Guillermo Lasso condenó la invasión rusa a Ucrania: “La agresión armada vulnera los principios de las Naciones Unidas””, *infobae*, Febrero 24, 2022, Доступно на: <https://www.infobae.com/america/america-latina/2022/02/24/guillermo-lasso-condeno-la-invasion-rusa-a-ucrania-la-agresion-armada-vulnera-los-principios-de-las-naciones-unidas/> (Приступљено 30.12.2023)

12. Martz, John D. “El marxismo en el Ecuador”, *Revista de Historia (Heredia)*, Núm. 8, 1979, págs. 31-58.
13. Rusakova, Tatiana. “La victoria de Lenín Moreno en Ecuador es una buena noticia para Moscú”, *Russia Beyond*, 04 Abril 2017, Доступно на: https://es.rbth.com/opinion/2017/04/04/la-victoria-de-lenin-moreno-en-ecuador-es-una-buena-noticia-para-moscu_734376 (Приступљено 30.12.2023)
14. Valencia, José. *Informe de Rendición de Cuentas 2018*, Quito, Ministerio de Relaciones Exteriores y Movilidad Humana, 2018.
15. “Correa y Grupo de Puebla piden no intervención militar ni sanciones contra Rusia”, *El Comercio*, Febrero 25, 2022, Доступно на: <https://www.elcomercio.com/actualidad/grupo-puebla-ucrania-rusa-prohibiciones.html> (Приступљено 30.12.2023)
16. “Ecuador tiene un discurso de Guerra Fría al culpar a Rusia y Venezuela por movilizaciones”, *Sputnik*, 21.10.2019, Доступно на: <https://sputniknews.lat/20191021/ecuador-tiene-un-discurso-de-guerra-fria-al-culpar-a-rusia-y-venezuela-por-movilizaciones-1089052665.html> (Приступљено 30.12.2023)
17. “Ecuador y Rusia Fortalecen Relación Bilateral en Materia de Comercio”, *Grupo ALAIRE*, Octubre 25, 2020, Доступно на: <https://grupoalair.com/comercio-exterior/ecuador-y-rusia-fortalecen-relacion-bilateral-en-materia-de-comercio/> (Приступљено 30.12.2023)
18. “Ecuador se niega a recibir diesel ruso por respeto a las sanciones impuestas por EEUU y la UE”, *euronews*, Agosto 29, 2022, Доступно на: <https://es.euronews.com/2022/08/29/ecuador-se-niega-a-recibir-diesel-ruso-por-respeto-a-las-sanciones-impuestas-por-eeuu-y-la> (Приступљено 30.12.2023)
19. “Ekvador i politika: Izabran najmlađi predsednik u istoriji posle kampanje u kojoj je ubijen jedan od kandidata”, *BBC*, 16.10.2023, Доступно на: <https://www.bbc.com/serbian/lat/svet-67120494> (Приступљено 30.12.2023)
20. “El presidente de Ecuador apuesta por relaciones más estrechas con Rusia”, *Sputnik*, 23.09.2017, Доступно на: <https://sputniknews.lat/20170923/lenin-moreno-entrevista-quito-moscu-1072602982.html> (Приступљено 30.12.2023)
21. Fuentes, Francisco. “Las sanciones internacionales dificultan la exportación de plátanos ecuatorianos a Rusia y Ucrania”, *euronews*, Abril 5, 2022, Доступно на: <https://es.euronews.com/2022/04/05/las->

sanciones-internacionales-dificultan-la-exportacion-de-platanos-ecuatorianos-a-rusia-y (Приступљено 30.12.2023)

22. “La futura relación de Ecuador y Rusia incluye fabricación de vacunas”, *PRIMICIAS*, Agosto 5, 2021, Доступно на: <https://www.primicias.ec/noticias/politica/ecuador-rusia-hoja-ruta-relacion-bilateral/> (Приступљено 30.12.2023)
23. “Rusia aboga por fortalecer relaciones con Ecuador tras elección de Noboa como Presidente”, *PRIMICIAS*, Octubre 18, 2023, Доступно на: <https://www.primicias.ec/noticias/politica/rusia-ecuador-noboa-presidente/> (Приступљено 30.12.2023)
24. “Ukraine’s Zelensky and Noboa meet in Buenos Aires, discuss trade and other joint interests”, *CuencaHighLife*, December 12, 2023, Доступно на: <https://cuencahighlife.com/ukraines-zelensky-and-noboa-meet-in-buenos-aires-discuss-trade-and-other-joint-interests/> (Приступљено 30.12.2023)